

**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี**
**Public participation in the local development plan of Ton Kham sub-district
municipality, Bang Plama district, Suphanburi province**

ผิน ปานขาว (Phin Pankhaw)¹ ชลิดา กันหาลีลา (Chalida Gunhalila)²

Received: July 8, 2021

Revised: August 25, 2021

Accepted: October 1, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี 3) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีรายชื่ออยู่ในเขตเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 4,583 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Yammani (1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 368 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent samples) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe'

ผลการศึกษา พบว่า

1. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีค่าเฉลี่ยรวม ร้อยละ 6.62 อยู่ในเกณฑ์มีความรู้ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านขั้นนำแผนไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านขั้นตอนการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย
3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน แสดงให้เห็น

¹ อาจารย์ประจำ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยนครราชสีมา

Lecturer of Master of Public Administration,
Nakhonratchasima college

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
วิทยาลัยนครราชสีมา

Lecturer of Bachelor of Public Administration,
Nakhonratchasima college

ว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศและระดับการศึกษาของประชาชนส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, แผนพัฒนาท้องถิ่น, เทศบาลตำบล

Abstract

This study has the objectives: 1) To study the level of knowledge and understanding of people in Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province, about the preparation of the local development plan 2) To study the level of public participation in the formulation of the local development plan of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province. 3) To compare the participation of the people in the development of local development plans of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province, classified by personal factors, the study population is electoral people listed in Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province, total 4,583 people. The sample size was determined by using Taroyamane's formula for calculating a sample of 368 people. The tool used for collect the data in the study was a questionnaire, estimate scale model. The statistics used for data analysis were percentage, mean, Standard Deviation, t-test (independent samples) and F-test (One-way ANOVA)

The results of the study found that:

1. The people have knowledge and understanding about making a community, making a development plan of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province and they have the average total knowledge and understanding about how to do the community,

preparation of the current development plan with a score of 6.62% is the criteria, knowledge is moderate level.

2. The people participate in the development plan of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province, overall was at a moderate level. When considering each side, found that: The step of implementing the plan, overall was at a moderate level. The evaluation stage, overall was at a moderate level. The planning process, overall is at a small level.

3. The results of the comparison of the people's participation in the development of local development plans of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province had classified by personal factors, found that : The participation of the people in the preparation of the local development plan of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province with different genders and educational levels, They have different participate in the local development plan of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province. It was shown that personal factors, gender and education level of people affected the participation in local development plan of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province as the statistical significance level of .05

Keywords: Participation, local Development Plan, Sub-District Municipality

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระ ในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน และความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2563) สำหรับประเทศไทย กระแสการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นได้รับการตอบรับอย่างรวดเร็ว โดยผลักดันให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น ดังเช่นการออกรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ที่ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีอิสระมากยิ่งขึ้น การเกิดขึ้นของเทศบาลตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาภิบาล พ.ศ. 2495 ได้เปลี่ยนแปลงฐานะของสภาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 การออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยส่งผลให้ประชาชนได้มีโอกาสปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น และมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการวิเคราะห์ สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนด แผนงานโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการ ได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วน ภูมิภาคในอนาคต (พวงทอง โยธาใหญ่, 2545, หน้า 67) เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยหนึ่ง มีโครงสร้างองค์กรที่ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชน และเป็นรูปแบบที่นำมาเป็นเป้าหมายของการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีเพิ่มมากขึ้นในอนาคต มากขึ้นจากการยกฐานะขององค์กรบริหารส่วนตำบลในอนาคต โดยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเขตพื้นที่ให้เจริญในทุก ๆ ด้าน ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมาย กำหนดถึงงบประมาณและบุคลากรในการพัฒนาเป็นของตนเองซึ่งการที่จะพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ นั้นจำเป็นที่เทศบาลจะต้องกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่นขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้การบริหารเทศบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดการจัดทำแผนพัฒนาจะต้องสอดคล้องเชื่อมโยงกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชน

ทุกระดับ ในการจัดทำแผนจึงจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนทุกขั้นตอน เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีทิศทางการพัฒนาในทางเดียวกันอย่างชัดเจนที่ผ่านมาการดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น (วฤทธิสารฤทธิคาม, 2553)

จากความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาอยากทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวมถึงปัญหา และสาเหตุปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม เพื่อสามารถนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อแสวงหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชากรที่มีเพศต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน
2. ประชากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และเอกสารเผยแพร่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีรายชื่ออยู่ในเขตเทศบาลตำบลนคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 4,583 คน (ข้อมูลสำนักงานทะเบียนเทศบาลตำบลนคราม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 368 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มี 3 ด้าน ดังนี้ 1) ขั้นตอนการวางแผน 2) ขั้นตอนนำไปปฏิบัติ 3) ขั้นตอนการประเมินผล

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัย กำหนดระยะเวลาในการจัดทำเครื่องมือการวิจัยตรวจสอบ ทดลองใช้ จัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล อภิปรายผล ดำเนินการตามขั้นตอนวิธีวิจัยให้แล้วเสร็จ ในช่วงเวลาระหว่าง เดือน มิถุนายน – ธันวาคม 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) โดยแบ่งเป็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความรู้ ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เขตเทศบาลตำบลนคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยผู้วิจัยได้แปรมาตรฐานของการวิจัย โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale ออกเป็น 5 ระดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2. สร้างแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยพิจารณาเนื้อหาและสาระ ให้ครอบคลุมกับความมุ่งหมาย และสมมติฐานการศึกษา

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดที่กำหนดเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาแก้ไขภาษา เนื้อหา ความครบถ้วน ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหา และเพื่อให้เกิดความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำเพิ่มเติม

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาตรวจสอบและขอคำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้อ่านแล้วเข้าใจง่าย ตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษา

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนครามพัฒนา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

6. นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาเสนอต่อเทศบาลตำบลนคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

2. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาด้วยตนเอง และได้ติดตามเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. ผู้ศึกษาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แบบสอบถามโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลตันคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยและแปลความหมาย

3. สถิติทดสอบสมมติฐานการวิจัย (Differential Statistic) วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลตันคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 368 คน ซึ่งสามารถจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	187	50.82
- หญิง	181	49.18
รวม	368	100
2. อายุ		
- 18-25ปี	53	14.40
- 26-33 ปี	81	22.01
- 34-41 ปี	114	30.98
- 42 ปีขึ้นไป	120	32.61
รวม	368	100

3. ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษา	66	17.93
- มัธยมศึกษาตอนต้น	112	30.43
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	93	25.27
- ปริญญาตรี	57	15.49
- สูงกว่าปริญญาตรี	40	10.87
รวม	368	100

จากตาราง 1 พบว่า สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 368 คน พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 50.82 และเพศหญิง จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 49.18

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 42 ปีขึ้นไป จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 32.61 รองลงมามีอายุ 34-41 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็น ร้อยละ 30.98 ส่วนอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุดมีอายุ 18-25 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40

ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 30.43 รองลงมาได้แก่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 25.28 และอันดับสุดท้ายระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.87

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลตันคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ตาราง 2 ร้อยละความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำประชาคมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลตันคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อ	การทำประชาคมหมู่บ้าน	คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง	
		ตอบถูก จำนวน (ร้อยละ)	ตอบผิด จำนวน (ร้อยละ)
1	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำและทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่นให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนของทุกปี	348 (89.90)	52 (10.10)
2	การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะต้องจัดทำตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	357 (92.30)	43 (7.70)
3	แผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย	358	42

ข้อ	การทำประชาคมหมู่บ้าน	คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง	
		ตอบถูก จำนวน (ร้อยละ)	ตอบผิด จำนวน (ร้อยละ)
	คณะกรรมการประสานแผนพัฒนา ท้องถิ่นระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น	(92.60)	(7.40)
4	แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ต้นครามจะต้องขออนุมัติสภาเทศบาล ก่อนการประกาศใช้	314 (81.00)	86 (19.00)
5	การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะต้องผ่าน การจัดประชาคมในชุมชนก่อนทุกครั้ง	318 (89.90)	82 (18.00)
6	ผู้มีอำนาจในการประกาศใช้แผนพัฒนา ท้องถิ่นของเทศบาล คือ	328 (84.70)	72 (15.30)
	นายกเทศมนตรี		
7	ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่า ด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้มี คณะกรรมการติดตามและประเมินผล แผนพัฒนาท้องถิ่น	340 (87.70)	60 (12.20)
6	การติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนา ท้องถิ่นต้องประกาศให้ประชาชนใน ท้องถิ่นทราบ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี	321 (82.80)	79 (17.20)
9	ตัวแทนประชาคม เป็นคณะกรรมการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	204 (50.30)	176 (49.70)
10	แผนพัฒนาท้องถิ่นสามารถยกเลิก แก้ไข เปลี่ยนแปลงได้โดยผ่านความ เห็นชอบจากประชาคม	346 (89.40)	54 (40.60)

จากตาราง 2 พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีค่าเฉลี่ยรวมความรู้ความเข้าใจด้วยค่าคะแนนร้อยละ 6.62 อยู่ในเกณฑ์มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำประชาคมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แต่ละประเด็นพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำประชาคมแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม ในด้านต่างๆ ในระดับที่มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับการมี ส่วนร่วม		แปลค่า
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านขั้นตอนการวางแผน	3.47	0.96	ปานกลาง
2. ด้านขั้นตอนนำแผนไปปฏิบัติ	3.32	0.71	ปานกลาง
3. ด้านขั้นตอนการประเมินผล	3.29	0.65	ปานกลาง
รวม	3.36	0.50	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านขั้นตอนการวางแผน ($\bar{X} = 3.47$) ด้านขั้นตอนนำแผนไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.32$) และด้านขั้นตอนการประเมินผล ($\bar{X} = 3.29$) ตามลำดับ

3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามเพศ

การจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่น	ชาย		หญิง		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านขั้นตอนการวางแผน	1.89	0.89	1.98	1.01	10.18 *	.00
2. ด้านขั้นตอนนำแผนไปปฏิบัติ	2.73	0.73	2.65	0.69	0.21	.64
3. ด้านขั้นตอนการประเมินผล	2.85	0.58	2.92	0.70	9.02 *	.00
รวม	2.49	0.49	2.52	0.52	0.38	.53

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ขั้นตอนการวางแผน และขั้นตอนการประเมินผล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบล
ต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
จำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ	การจัดทำแผน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	Sig
1	ขั้นตอนการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	9.29	2	0.64	.18
		ภายในกลุ่ม	356.75	391	0.41	
		รวม	366.04	393		
2	ขั้นนำแผนไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	6.40	2	0.82	.08
		ภายในกลุ่ม	191.91	391	0.49	
		รวม	198.32	393		
3	ขั้นการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.86	2	0.93	.11
		ภายในกลุ่ม	169.08	391	0.43	
		รวม	170.95	393		
รวมทุกด้าน		ระหว่างกลุ่ม	1.69	2	0.84	.07
		ภายในกลุ่ม	100.00	391	0.21	
		รวม	101.69	393		

จากตาราง 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลต้นคราม
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามระดับ
การศึกษาไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลต้นคราม
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยสรุปได้
ดังนี้

1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้วยค่าคะแนนร้อยละ 6.62 อยู่ในเกณฑ์มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ อลงกรณ์ ปราปไพรี (2545) ที่ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2545 – 2549) โดยกระบวนการประชาคม: กรณีศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าแผนพัฒนาอำเภอที่จัดทำโดยกระบวนการประชาคม เป็นแผนที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชน และสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอรูปแบบเดิมที่จัดทำโดยภาครัฐเนื่องจากสมาชิกประชาคมอำเภอส่วนใหญ่เห็นว่า ประชาคม คือ องค์กรที่เป็นเสมือนตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนจึงสามารถรับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่โดยไม่ละเลยต่อเสียงส่วนน้อยของชุมชน

2. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นครามมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านขั้นตอนการประเมินผล ด้านขั้นตอนนำแผนไปปฏิบัติ ด้านขั้นตอนการวางแผน ผู้วิจัยอภิปรายผลในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านขั้นตอนการวางแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านขั้นตอนการวางแผน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในรายข้อ การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เช่น มีการออกประชาคมเพื่อให้ประชาชนเสนอปัญหาที่ต้องการแก้ไขกับคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ ภัทรวรรณ วรเสฏฐ์ฐาภู (2563) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นด้านที่สูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินและติดตามผลอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.2 ด้านขั้นตอนนำแผนไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านขั้นตอนนำแผนไปปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในรายข้อ ตรวจสอบและประเมินผลงานการปฏิบัติงานเป็นระยะ โดยให้ประชาชนผู้ซึ่งมีส่วนได้เสีย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผ่องพรรณ เทียมเกาะ และราเชนทร์ นพ ณ์ฐวงศกร (2563, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบ้านแพ้ว

อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์มากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ

2.3 ด้านขั้นตอนการประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลตันคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านขั้นตอนการประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในรายข้อ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา จากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมกระบวนการติดตามประเมินผล แผนพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ ภทรวรรณ วรเสฏฐฐาการ (2563) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นด้านที่สูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินและติดตามผลอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลตันคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลตันคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลตันคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศและระดับการศึกษาของประชาชนส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลตันคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี สอดคล้องกับการศึกษาของ พระเอื้อพันธ์ ฐมวโร (ยมรัตน์) (2563: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัด

ร้อยเอ็ด พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ และ3) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแผน และโครงการต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอมากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบร่างแผนพัฒนา โดยให้แสดงความคิดเห็น สนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลตันคราม ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านขั้นตอนการวางแผน มีค่าคะแนนอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงถึงความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มมากขึ้น

2. เพื่อจะทำให้เทศบาลตำบลตันครามรับทราบปัญหาของประชาชนมากยิ่งขึ้นนำไปสู่การพัฒนาที่ตรง

ต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ตลอดจนร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบเพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ความสำคัญของตนเองในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เทศบาลควรการจัดการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบ ตลอดจนจัดการส่งเสริมในเรื่องการอบรม สัมมนาให้ประชาชนมีความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่กับการปฏิบัติจริงในการเข้ามามีส่วนร่วมที่จะพัฒนาท้องถิ่นด้วยความรักความผูกพันในศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน อันจะส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการจัดทำประชาคมเพื่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมในการคิดถึงปัญหา โดยระบุความต้องการของชุมชนจนเกิดโครงการ ระหว่างดำเนินการ (โครงการเริ่มต้นทำ) และการตัดสินใจดำเนินการ โดยองค์กรของชุมชนหรือชาวบ้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนทางด้านทรัพยากรต่างๆ การบริหารงานกิจกรรมและการประสานงานขอความช่วยเหลือ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

- ผ่องพรรณ เทียมเกาะ และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร. (2563). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น* (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภวัง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.
- พระเอื้อพันธ์ ทุมมาโร (ยมรัตน์). (2563). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น* เทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภัทรวรรณ วรเสฏฐ์จักร. (2563). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดบุรีรัมย์*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2563). สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2563, <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>.

วฤทธิ สารฤทธิคาม. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม*. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานทะเบียนเทศบาลตำบลนคราม. (2562). *ข้อมูลงานทะเบียน*. สุพรรณบุรี: สำนักงานข.

อลงกรณ์ ปรายไฟรี. (2545). *การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี* (พ.ศ. 2545 – 2549) โดยกระบวนการประชาคม: กรณีศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper & Row Publications.